

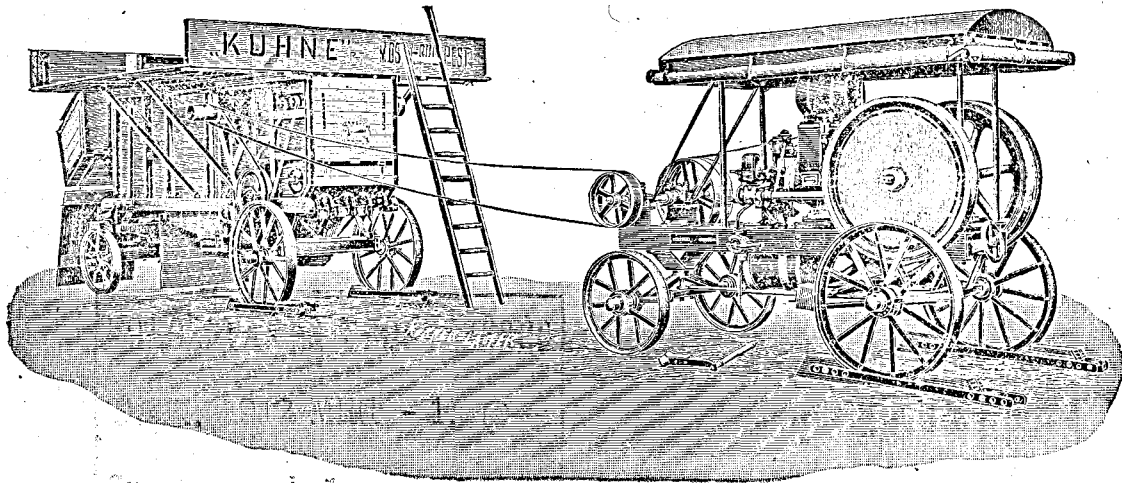
ERDÉLYI GAZDA

XLIV. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1912 Február 25.

8. SZÁM.

Mindennemű **Talajművelő és porhanyító** eszközöket

VERA II. és MOSONI DRILL
sorvetőgépeket, új 2012

ROYAL-DRILL

sorbavető műtrágyaszóró gépeket,
hírneves **'Osborne'** aratógépeket
elsőrendű kivitelben szállít

'KÜHNE' mezőgazdasági gépgyár r. t. **Moson.**

FŐRAKTÁR:

Elsőrendű benzinmotoros cséplőkészletek 3-20 lóerőig. **BUDAPEST, VÁCI-KORUT 57/a.**

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. sz.

Alakult 1909.

Alakult 1900.

Biztosítási alap

Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . 1.981.360.- K.
Tartalékok 2.401.687.53

Összesen: 4.383.047.53 K

1901. évi fölösleg 90.849.-
1902. 59.782.26
1903. 109.831.78

1904.	"	"	72.438.23 K
1905.	"	"	61.730.60 "
1906.	"	"	39.243.65 "
1907.	"	"	41.877.32 "
1908.	"	"	81.088.76 "
1909.	"	"	106.589.64 "
1910.	"	"	120.164.38 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módzatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-o díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Az 1907. 1908. 1909. valamint 1910. évi üzletfeleslegből pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2.401.687,53 koronára rugnak.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

2008

Az igazgatóság.

Mindennemű

Gazdasági gépek, eszközök és anyagok

legelőnyösebb beszerzési helye a

Székely Gazdák Szövetkezete, Marosvásárhelyt

Kühne mosoni gépgyára és **Mc. Cormick** aratógépgyár erdélyrészi vezérképviselete.

Elsőrendű borsajtókat, szőlőzuzókat, ekéket, vetőgépeket és boronákat; továbbá tárcsásboronákat, kukoricaszártépőgépeket készletben tartunk s azonnal szállíthatunk.

2396

Takarmányozásra Melasse-t és Melasse-korpa

erőtakarmányt ajánl a legolcsóbb napi árban a
Marosvásárhelyi Cukorgyár r. t.

Melasse és Melasse-korpa takarmányozást ismerető füzetünket kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

2397

Termeljünk többet!

Ha kukoricatermesztésének jövedelmét tetemesen fokozni óhajtja, rendezkedjék be a kitűnően bevált gépezetű **amerikai rendszerre.**

Vesse kukoricáját az

„**AVERY JUNIOR PLANTER**”

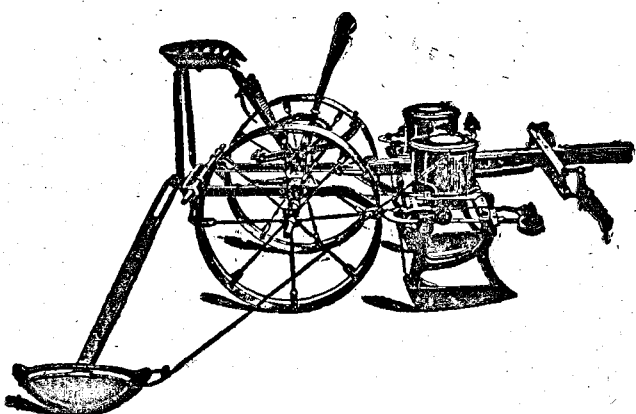
precíziós négyzetültetővel, művelje az

„**AVERY JUNIOR WEEDER**”

rugalmas fogu gyomirtó és porhanyítógéppel s a fejlődés későbbi időszakában az

„**AVERY JUNIOR CULTIVATOR**”

kapálógéppel.

Tetemes mag és munkamegtakarítás! A kézierő teljes kiküszöbölése és **fél költség mellett duplattermést fog elérni.**

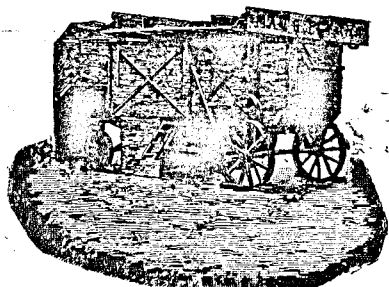
Fenti eszközök kizárólag cégünkénél kaphatók. Kérjen ismertető leírást.

Bächer Rudolf — Melichár Ferencz.

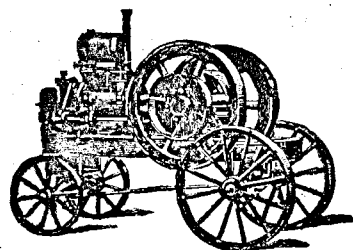
Magyarországi vezérképviselő: Szücs Zsigmond

Budapest, VI., kerület, Nagymező-utca 68. szám.

2690

Az állami gépgyár gyártmányai.

Acélkeretű, golyóscsapágyas cséplőgépek, 10 légkörnyomásra szerkesztett lokomobilok.

Legujabb rendszerű államgépgyári **benzinmotorok** karburátorral.

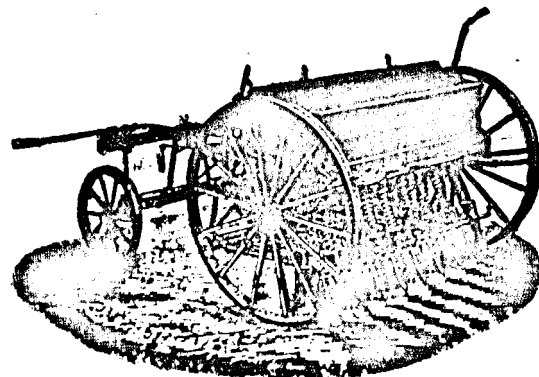
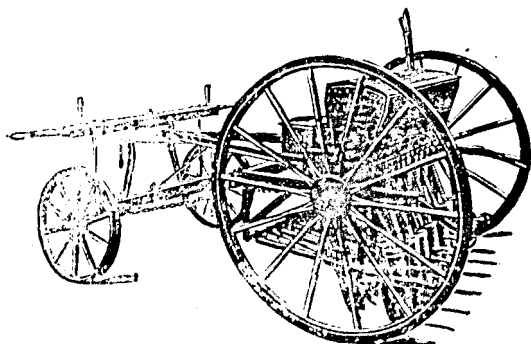
Utimozdonyok, gőzekék, aratógépek, fűkaszálók, államgépgyári félstabil compound gőzgépek.

Rendkívül olcsó üzemű államgépgyári

szívógázlokomobilok.

A Losonci Mezőgazdasági Gépgyár Részvénytársaság gyártmányai:

Losonci tolóhengeres, **Rekord** meritókanalas rendszerű és szab. **Rekord II.** kombinált vetőgépek. — Különleges **répavetőgépek.**

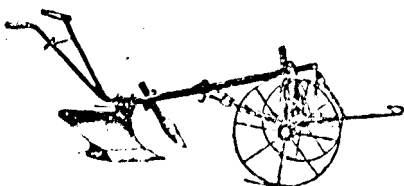

Kalmár-féle gabonatisztító rosták. Malomberendezések.

Resicai ekék, boronák.

Laas-rendszerű répakapák.

Különféle talajmívelő eszközök stb.

Részletes árjegyzékkel és árajánlatokkal szívesen szolgál:

A Magyar Kir. Államvasutak Gépgyárának

Vezérigazgatója.

BUDAPEST, V., Váci-körút 32. szám.

2724

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASISZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ::

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Aratás tél idején.	89
A Kolloid-chemia a mezőgazdaságban. <i>Dr. Irk Károly.</i>	89
Hogyan védekezzünk a burgonya levélfodrosodása ellen? <i>Dr. Péter Béla.</i>	90
A sorbatrágyázással Erdélyben elért eredmények ismertetése. <i>Juhász Árpád.</i>	91
Irodalmi szemle.	92
Kisebb szakközlemények.	93
Egyleti élet.	93
Kormányintézkedések.	94
Vegyes közlemények.	94
Hirdetések.	

Aratás tél idején.

A hegyek ormán még ott fehérlik a hó, a rohanó folyók hátán még kemény jégtáblák uszkálnak és ime a gazdasági élet egyik-másik mezején már is javában folyik az aratás. Kaszapengés ugyan nem hallatszik, de annál inkább ollócsattogás. Az élesrefent ollók szinte gőzerővel vagdossák úgy, a mint a buzakalászt szokás, az értékpapírok szelvényeit. Eből talán mindenki kitalálhatja, hogy mostanában nem a gazdák aratnak, hanem a gazdáknál okosabb emberek, akik vagyontukat nem a hálátlan szántó földbe, hanem takarékpénztári és bankrészevényekbe fektették be.

A napilapok hasábjain nem hirneves politikusok nevei forognak, hanem jól táplált udvari tanácsosoké, akikhez a holnapos költőket is megszegyenítő fantáziájú közigazdasági riporterek szebbnél szebb dicshimnuszokat zengedeznek, akikről illő pausálé fejében megírják, hogy nélkülök nem volna magyar közigazdasági élet, hogy nélkülök Magyarország ma is azt a barbár korszakot élné, amikor a közigazdasági tevékenység csupán csak barmok legeltetésében s egy-egy kövér füvű legelő letarolásában merült ki.

Ahítatos szívvel olvassuk ezeket a himnuszokat és szívünk igazán mélységes megvetéssel fordul azok felé, akik azt hirdetik, hogy nem boldog a magyar, akik el akarják velünk hitetni, hogy a magyar közigazdaság fejlesztésére nincs elegendő pénz. Szánakozó mosollyal nézzük le azt a szegény gazdát, aki tele sirja a világot azzal a panasszal, hogy nem tud egy-két tenyészállat beszerzésére, egy-egy cséplőgarnitúra megvételére pénzt

kapni. Még jobban szánjuk azt a szegény iparost, akit 30 pár bakancs készítésével bizott meg a katonai kincstár és szegény nem tud pénzt teremteni, hogy bőrt vegyen. Ezek a szegény alakok sirják tele a világot azzal a panasszal, hogy nincs magyar közigazdasági élet, hogy a magyar pénzügyvezetőknek nincs érzékük sem a magyar mezőgazdaság, sem a magyar ipar fejlesztéséhez. Dehogy nincs! Ime itt a világos cáfolat, hiszen valamennyi bank a tavalyinál is nagyobb osztalékot fizet, valamennyinek nagyobb aratása volt az idén, mint a múlt esztendőben. Ennél már csak nem kell elevebb cáfolat. Hisz ahol a bankok virulnak, ott virulni kell a mezőgazdaságnak, iparnak és kereskedelemnek egyaránt.

Valóban ez volna a dolgok természetes rendje, ámde sajnos, nálunk Magyarországon ez nincs így. Ha a közigazda világosan látó szemével mélyedünk belé a pénzügyvezetők munkásságának bírálatába, szomorúan kell tapasztalnunk, hogy a fényes bankmérlegeket nem annak köszönhetjük, hogy pénzügyvezetéseink résztvesznek a közigazdasági élet minden szükségletének kielégítésében, hanem annak, hogy nagy nálunk a nyomor és annak, hogy a legtöbb pénzügyvezetést a gazdasági fellendülés utáni mohó vágyat a saját zsebére nagyon jól tudja kiaknázni.

Nálunk a pénzügyvezetők nem iparvállalatokban gyümölcsöztetik tőkéjüket, hanem sorsjegy üzletekben. Nálunk a pénzügyvezetőknek csak annyi közük van a mezőgazdasághoz, hogy ma már a kutyabagosi népbank is vigan parcelláz. Nálunk a pénzügyvezetőknek nincs pénz sem a mezőgazdaság, sem az ipar részére, hanem csak két-három jó kezessel felszerelt egyének részére. Ritka pénzügyvezetést az, amelyik feltudja ismerni a maga nagy közigazdasági hivatását. A legtöbb pénzügyvezetünk kizárólag a magyar közigazdasági élet mostani szomorú vajadását aknázza ki, forgatja szinte örületes módon a pénzt, de kockáztatni nem kockáztat semmit, a tartalékokat gyűjti, de a napiélet követelményei fölött előkelő udvari tanácsosi léptekkel átsiklik.

Ne tévesszenek meg senkit a pompás bankmérlegek. Nem jelentik ezek a nemzet gazdagodását, hanem ellenkezőleg a nemzet szegényedését. A legtöbb pénzügyvezetést osztalé-

kára ezrek keserű könnyüje tapad. A pénzügy szükség óriási nagy. A pénzhajszolásban maga az állam jár legelő. Csak egy parányi finansziális tudás kell s már is meg van a bankok bőséges aratása. Bizony szomorú időket élünk, azelőtt a szántó-vető ekéje, a kovácsmester kalapácsa volt a biztos megélhetési alap, ma azonban a bankrészevény az. Meddig tart ez vajjon?

A Kolloid-chemia a mezőgazdaságban.

Irta: *Dr. Irk Károly*, vegyész.

II.

Heterogen voltát azonban már biztosan elárulja a kolloid oldatoknak a Tyndall-féle tűnemény. Tyndall a füstös és poros városi levegőt vizsgálva, észreveszi, hogy az ilyen levegőn áthatoló fény sugar nicollal vizsgálva poláros lesz, s különösen erősen poláros lesz a fény sugar terjedési irányára merőleges síkban. E tűneményt észlelte továbbá minden olyan oldatban, melyben lebegő részecskék vannak, legyenek azok suspensió nagyságúak, avagy microscopiailag ki nem mutatható kicsinységűek, mert e heterogen részecskék a fény sugarnyaláb egyrészét szétszórják visszaverődés, vagy fényelhajlás útján s a fény sugarat polarizálják. A sugarak útját éppen az előbb említett okok miatt már szabad szemmel is láthatjuk, de láthatók a lebegő heterogen részecskék is erősen fénylő pontocskák, vagy korongok alakjában, ha a fény sugar útját microscoppal figyeljük meg oly módon, hogy a fény sugarak direkté a microscopba ne jussanak, mint ez az éppen ezen az elven szerkesztett Siedentopf és Zsigmondy-féle ultramicroscoppal megfigyelhető, mely egy erős fénykupot létesít a megvizsgálandó folyadékban, míg a látótér sötétben marad.

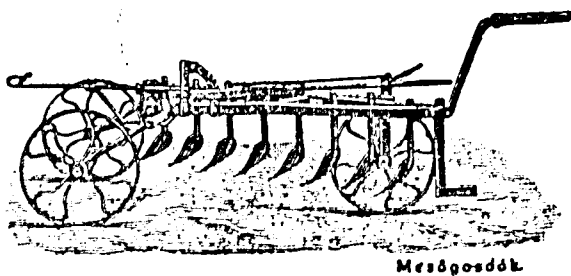
Ezt a Tyndall-féle tűneményt mutatják a külső habitusuk szempontjából homogeneknek lázó — kolloid oldatok, míg a kristalloidok, a valódi oldatok a fényt nem polarozzák.

A Siedentopf és Zsigmondy-féle ultramicroscoppal aztán a kolloidok rendszertani helyzete is eldőlt. S úgy foghatjuk fel, mint közti állapotot, vagy átmenetet a homogen jellegű kristalloidok és heterogen jellegű suspensiók között.

Nyolevasu kultivátor

kitűnő eszköz

tavaszi munkára.

Mesdögöök

Magyar Mezőgazdák

Szövetkezete

2003 II.

Budapest,

V., Alkotmány-u. 31.

E felfogás magában involválja, hogy éles határfal e három állapot között nem vonható s így átmenetek vannak köztük, mint ez különböző kolloid-chemikusok munkáiból is kitünik.

Igy az e téren végzett kísérletek során circa 48 elemi testről van bebizonyítva, hogy úgy kristalloid, mint kolloid állapotban is létezik. Ilyenek a pozitív elemi gyökök közül a mezőgazdaságban is fontos szerepet játszó alkali fémek és alkali földfémek pl. a kalium, rubidium, caesium, natrium, lithium, valamint a calcium, magnesium, strontium, továbbá a vas, zink, aluminium, nikkel, kobalt, chrom, mangán, arany, ezüst, platina, ólom, higany, réz és kadmium, stb. stb. nemkülönben a negatív jellegű arsen, phosphor, kén, selén, silicium és bor és a metalloid szereppel bíró, molybdaen, Wolfram, bismut, antimon és titan stb. stb.

Viszont vannak csak kristalloid s csak kolloid állapotban létező vegyületek (ferrihydroxyd, magnesiumhydroxid, aluminiumoxyd, ólomhydroxyd, ferriferrohydroxyd, Kupferferrocyanid stb.).

Sabanejeff ez anyagokat molekulásulyok alapján próbálta osztályozni, mennyiben a *magasabb vagy tipikus kolloidokhoz* csatolta azokat, melyeknek molekula sulyuk 30,000-nél nagyobb s e csoportba osztotta a keményítőt, kovasavat, ferrihydroxydot, kénantimont, rézkéneget, az ezüstöt. *Alacsonyabb rendű kolloidok* azok, amelyek molekula sulya 30,000-nél kisebb, wolframsav, molybdaensav, arabinsav, tannin, glykogen, inulin, dextrin, albumin stb.

Ostwald és Nernst szerint az oldatokat „homogen elegyeknek, homogen phasisok fizikai elegyeinek” definiálva, midőn a phasis alatt az egyes alkatrészeket értjük, a kolloidok is az oldatok csoportjába tartoznak, melyek nem egyebek, mint *több fázisu heterogen elegyek*. A kolloidokat alkotó phasisok, vagy e phasisoknak legalább egyike oly finom eloszlású, hogy gyakran az ultramikroskop is felmondja a szolgálatot; az ilyen finom eloszlású phasist *disperphasisként* nevezzük, míg a régebb *oldószernek* nevezett összefüggő közeget *dispersio közegeknek*, részei között tehát continuitást tételezünk fel. Magát a kétféle phasist együtt *dispersoid*-nak nevezzük.

Bármily finom is ez az eloszlás, a kolloidális részecskék, szemben a valóban oldott anyagokkal, nagyszámu molekula-complexumokból állanak (ca. 10—1000). Ez alapon *Wo. Ostwald* a disperoidokat a disperphasis széteszlása alapján 4 nagy csoportra osztja u. m.:

1. *Durva dispersek*. (Suspensio, emulsio.)
2. *Kolloidok*. (Különböző fajta kolloidok.)

a) *Suspensio vagy lyophob* (hydrophob) kolloidok.

Platina, arany, ezüst stb.

Fémhydroxydok, sulfidok stb.

b) *Emulsiós vagy lyophil* (hydrophil) kolloidok.

Kovasav stb.

Fehérjék, gelatina, enyv, keményítő stb.

3. *Molekular-dispersek*,

4. *Jon-dispersek*,

melyek közül már a 3. és 4. — a disperphasis széteszlottsága folytán — a valódi oldatokhoz tartozik.

Számokban kifejezve a fentti különbségeket, az 1. csoportba tartoznak azok a *dispersek*, melyekben a rész phasis *átmérője nagyobb, mint 1 μ** a 2-ik csoportban a részphasiskok *átmérője 0.1 μ — 1 μ μ***, a 3. és 4. csoportban a részphasiskok *átmérője 1 μ μ, vagy kisebb*. Vagyis az első csoportba tartozó u. n. durvadisperziók részecskéi jól láthatók mikroskop alatt (*mikronok* Zsigmondy szerint), míg a 3—4 csoportba tartozók még ultramikroskop alatt is homogének. A 2. csoportba tartozó kolloidok részecskéi mikroskop alatt nem láthatók, de ultra mikroskop alatt igen, ezek az u. n. *submikronok* (6—250 μ μ. átm. Zsigmondy szerint). A 3—4 csoportba tartozók ultramikroskoppal sem láthatók — *amikronok*.

Még e helyen a továbbiak megértése végett tudnunk kell, hogy Graham kísérletei közben megállapította, hogy nemcsak a víz képes kolloid oldatok létesítésére, hanem az alkohol, benzol, glicerin, kénsav stb. is, mint oldószer. Graham a kolloid anyagok oldatát — a *solutio* első szótagjából képezve — „*sol*”-nak nevezte el, a megkülönböztetett a fentiek alapján:

hydrosolt,

alkosolt,

bensosolt,

glycerosolt,

sulfosolt stb.

attól függőleg, hogy mi volt a fentiek közül az oldószer.

A „sol”-ok jellemző sajátsága, hogy mechanikai behatásra, meleg hozzáadására az oldott anyag bevállik, úgy szintén lecsapódik az oldott phasis hig oldatban is elektrolitek hozzáadására. Tehát nem annyira stabilisek, mint a kristalloidok.

Graham a kocsonyás rész kiválását azon tulajdonságaival magyarázza a kolloidoknak, hogy az oldott phasis részecskéi synaeresis útján egymáshoz iparkodnak tapadni.

Jordis E. vizsgálatai alapján a „solok” nagyobbrészt idegen anyaggal vannak szennyezve s éppen e minimális „tisztátalanság” a „solok stabilitásának az okozói, tehát ez állapot fenntartásánál *active* szerepelnek.

Graham a kocsonyás anyag kiválását *megalvadásnak, pektizálásnak* nevezte el, a kocsonyás alakból oldatba való átmenetelt

* μ = mikron = 1/1000 mm.

** μ μ. = millimikron = 1/1000000 mm = 1/1000 μ.

pedig *peptizálásnak* s a beváló kocsonyanemű anyagot a gelatina első szótagja után „gel”-nek nevezte el. A „gel” is annyiféle, mint a hányféle a sol, a szerint minő sol-ból vállott le, így van:

hydrogel,
alkogel,
bensogel,
glycerogel,
sulfogel stb.

Fenttebb láttuk a kolloidok 2 csoportját az oldott phasis alapján. Mindkét csoport azonban, mint egységesítésük is megköveteli megfelelő tulajdonságokra vonatkozólag az újabb kutatások némi eltéréseket észlelnek. Így egyes kolloidok hő — vagy mechanikai — behatásra pl. lepárlásnál egy vízben oldható maradékot hagynak vissza, míg mások egy vízben vagy a megfelelő oldószerben — oldhatatlan. Ezeknek alapján *Hardy* a kolloidokat 2 csoportba osztja:

I. Reversibilis, vagy nem valódi kolloidok;

II. Irreversibilis, „ valódi kolloidok,

a szerint, hogy a használt oldószer a visszamaradt száraz maradékot feloldja vagy nem. (Vége köv.)

Hogyan védekezzünk a burgonya levélfodrosodása ellen?

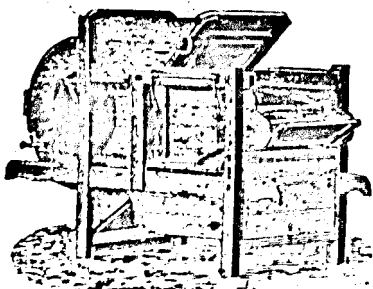
Egynéhány év óta tele van a gazdasági szakirodalom a burgonya levélfodrosodásával és az általa okozott kárral. Még 10—20 évvel ezelőtt a burgonyavészről folyt a beszéd, irás, kísérletezés stb. addig ma ez háttérbe szorult átengedi a helyet a levélfodrosodásnak. Ma csak erről irnak és beszélnek.

Egész Európa burgonyatermő vidékein panaszkodnak, hogy a levélfodrosodás óriási kárt okoz, mert a burgonyatermést nagyon érezhető mérvben csökkenti ez a betegség. A levélfodrosodás a burgonyatermésben 50% sőt 80%-nyi kárt tett. Érthető tehát az az aggodalom, amely a burgonyatermelő gazdákot elfogja e betegség hallatára.

Ha valamely betegséget gyógyítani akarunk, első sorban a betegség okozóját kell ismernünk. Amíg nem ismerjük a károkozót, addig nem védekezhünk a betegség ellen radikálisan, addig csak részleges vagy fél védekezésről lehet szó, mert mindaddig sötétben tapogatózunk.

A burgonya levélfodrosodásával is úgy állunk. Nem ismerjük a betegség okozóját. A kutató tudósok egész serege fáradozik a betegség mibenlétének megállapításán és az okozójának a kifürkészésén, de mindezt még erre a kérdésre teljes világosságot deríteni. Amíg az egyik ezt, a másik meg emezt tartja a betegség okozójának, addig nem szólhatunk biztos ismeretről.

A burgonya levélfodrosodásának a mi-

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!!

Európa-szerte első helyen elismert kitűnő szerkesztő és legelősebb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták”

Ex évi ajándékainkról megvessekedjék ingyen árjegyzőket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérigazgatója

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

benlétére nézve az a nézet kezd előtérbe lépni, hogy az a burgonya fejlődő képességének a csökkenése, vagyis a betegség nem egyéb, mint reprodukció szerveinek meggyengült tenyésztete, amely az utódok összes szerveinek elkorcsosodásával jár.

O. Reitmair szerint a levélfodrosodás öröklődés; az öröklött betegség élődi penész nélkül is kitör és tovább öröklődik; a betegség erőssége, vagyis a burgonya életerejének gyengülése, degenerálása külső körülmények által nagyon is mérsékelhető, úgy, hogy ilyenformán a betegség meg is szűnhetik. Másik esetben a burgonya tenyésztetere kedvezőtlen körülmények, a talaj mechanikai összetétele és egyéb tulajdonságai annyira fokozhatják a betegséget, hogy egy néhány év alatt az utódok teljesen elpusztulhatnak.

Störmer azt mondja, hogy amit levélfodrosodásnak neveznek, az nem egyéb, mint annak a külső jele, hogy valamely burgonyafajta már elvényt, elgyengült, kimerült s ezért a levélfodrosodás a burgonyauntságnak kísérő jelensége.

Ki van mutatva, hogy a burgonyauntság a helyi viszonyok, a talaj befolyásának, vagy meg nem felelő rossz miveltési módnak, visszafajlásnak az eredménye. A burgonyauntság következményei a kis termés és a csekély ellentálló képesség betegségekkel szemben. A burgonyauntság a legtöbb esetben a levéltet megbetegedésében nyilvánul, amelyek között legjellemzőbb a levelek fodrosodása.

A betegség okozta csekély termésekre igen nagy hatással van a burgonya telettetése. Ha a burgonyát igen melegen telettetjük, ha a fény éri télen, ha a gumók a telettetés folyamán kicsiráznak, akkor az ilyen vetőgumók után mintegy varázsütésre hirtelen kitörhet a fodrosodás. Meleg telek igen végzetesek lehetnek a burgonyára. Ezzel némileg összefügg az a tapasztalat, hogy magasabb fekvésekben, hegyes vidéken, valamint a kontinentális éghajlat alatt, jóval kevesebb kárt tesz a fodrosodás, mint az olyan vidéken, ahol enyhe telek járnak pl. Hollandiában és Angliában.

Ebből kifolyólag tehát a burgonya levélfodrosodása ellen való védekezés szempontjából igen nagy súly esik a vetőgumók megfelelő telettetésére. A jó telettetéssel megvetjük a burgonya egészséges fejlődésének és nagy termésének az alapját és viszont a rossz telettetés megveti a betegség csiráját.

A burgonyát tehát úgy kell telettetni, hogy egyrészt el ne fagyjon télen, de másrészt melegen se tartsuk, mert különben kicsirázik. Pedig az egyszer kicsirázott gumóból sohasem fejlődik olyan egészséges növény, mint az olyan gumóból, mely megőrizte vezérrügyét, mert utóbbiból fejlődik a legerőteljesebb hajtás. Az egyszer kicsirázott gumóból csak oldalhajtások képződnek, amelyek gyengébb sarjakat fejlesztenek és ezért kisebb termést is adnak.

Nagy gond fordítandó tehát a jó telettetésre. Legmegfelelőbb a sülyesztett veremben való telettetés, amelyben a gumók állandóan egyenletes alacsony hőmérsékletnek vannak kitéve.

Másik nagyon fontos tényező, amely a burgonya egészséges fejlődésére és nagy termőképességére hatással van, a vetőgumó tökéletes beérése. A későn beért, vagy be sem ért gumók silány termést adnak, vagy semmit sem teremnek.

A levélfodrosodás ellen való védekezés szempontjából igen fontos az egészséges, jól beért és helyesen telettetett vetőgumó beszerzése. Csakis olyan gumót ültessünk el, amelynek meg vannak eme kellékei. Ha magunknak nincsen egészséges vetőgumónk, azt olyan megbízható helyről szerezzük be, ahol a burgonyát nyári tenyésztete alatt figyelemmel kísérték és annak egészséges fejlődését konstatálták.

A nyár folyamán permetezzük a burgonyát bordói lével, hogy ezzel védjük meg a burgonyát a burgonyavésztlől t. i. a fitoftórától. Ezt azért is jó figyelembe venni, mert úgy látom, hogy a levélfodrosodással szemben azok a fajták ellenállóbbak, amelyek könnyen esnek bele a burgonyavészbe és viszont a burgonyavészszel szemben ellentálló fajták, mint pl. a magnum bonum egyes vidékeken nagyon sokat szenvedtek a fodrosodástól.

Miveljük gondosan a burgonyát az egész nyár folyamán s a vetőgumónak szánt burgonyát válogassuk ki nagy gonddal.

A bő termésű bokrok gumóit használjuk csak fel vetőgumónak, valamint a teljesen beért elsőrendű gumókat.

Ezek volnának nagyjából a fodrosodás ellen való védekezésnek a sarkpontjai.

Dr. Páter Béla.

A sorbatrágyázással Erdélyben elért eredmények ismertetése.

VI.

Sorbatrágyázás cukor és takarmányrépával.

A cukorrépa sorbatrágyázására vonatkozólag csak egy kísérlet eredményét ismerethetem Erdélyből, amennyiben azon gazdaságokban, ahonnan sikerült a sorbatrágyázásra vonatkozólag adatokat szerezni, nem trágyázták sorba a cukorrépat.

A cukorrépa sorbatrágyázásának eredményét a fehéregyházi kincstári birtokkezelőség által végzett kísérletekből ismerem. Ezen gazdaságban a kísérlet beállítása a következő volt:

1. Parcella trágyázatlan.
2. Parcella sorbatrágyázva 120 kgrm. 16% szuperfoszfáttal.
3. Parcella sorbatrágyázva 60 kgrm. és sorbatrágyázva ugyancsak 60 kgrm. 16% szuperfoszfáttal.

A cukorrépa előveteménye dohány volt,

mely után a talaj ősszel fel lett szántva, tavasszal istállótrágyával megtrágyázva. Az istállótrágya leszántása után a talaj meg lett boronálva és hengerezve. A vetés április 27. és 28-án történt.

A két első parcella elvetése után egy jó csapadék volt, ami a vetésben egy napi akadályt okozott. Ez a különbség a kelésen nagyon látszott, amennyiben május 10-éig ez a két hold szépen kikelt, míg a többi alig bujt ki. *A májusi szárazság a fejlődésnek nem kedvezett; a földi bolha sok kárt tett s már majdnem kiszántásra gondoltunk*, de bizva a május végén beállott csapadékban, mégis meghagytuk és nem szántottuk ki. Nem is csalódtunk, mert a répa rohamosan és buján fejlődött. A bemérési adatok szerint azonban a műtrágya nem használt, sőt a műtrágyázott a 2. parcellán 21, a 3. parcellán pedig 2 métermázsával kevesebbet termett, mint a trágyázatlan. A negatív eredményt a kísérlet vezetője annak tulajdonítja, hogy „ugy látszik a jó erőben levő és jó érett trágyával megtrágyázott talajban a répanak nem volt szüksége foszforsavra“.

A takarmányrépa sorbatrágyázási kísérletekre vonatkozólag sikerült a következő gazdaságokból beszerezni az eredményeket:

1. Dr. Kovácsy Sándor ádámosi gazdaságából. Ezen kísérlet keretében a trágyázatlan ősszel lett hasonlítva 60 kgrm. szuperfoszfáttal sorbatrágyázott takarmányrépával. A megfigyelések szerint a trágyázatlan 4—5 nappal később kelt ki, mint a sorbatrágyázott. A sorbatrágyázásnál észlelhető volt, hogy a kikelt növények jóval bujábban keltek ki mint a nem trágyázott táblán és a fejlődésük is rohamosabb volt. A termés eredmény szerint a trágyázatlan parcellán 22 métermázsával kevesebb termett, mint a sorbatrágyázottan.

A sorbatrágyázás által elért termésteremtéértéke tehát, a trágyázatlannal szemben, a takarmányrépát 1 korona 20 fillérrel értékelve, 19 korona 45 fillért tett ki. Tehát az aránylag csekély mennyiségben sorbavetett szuperfoszfát a termést jövedelmezően fokozta.

2. László László nagyiklodi gazdaságában a takarmányrépa ősszel 25 cm. mélyen megszántott, tavasszal porhányított vályog talajon lett elvetve.

A megfigyelések szerint a sorbatrágyázás felette előnyösen hatott a kikelésre a sorbatrágyázott rész határozottan kitűnt, sokkal előbbre volt és szebb volt ezen része a vetésnek. „Az animális trágyával elértem 250 métermázsát, a szórva adott szuperfoszfát és chilisalétrommal trágyázott részen 300 métermázsát. A sorbavetettnél, melynél a szuperfoszfátot és chilisalétromot egyszerre vettem el egyfelől pedig a kikelés után chilisalétrommal fejtrágyáztam, elértem 450 métermázsát“.

3. Lázár Gábor uzdiszentpéteri gazdaságából a takarmányrépa sorbatrágyázására vo-

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kőszelők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálós ingek és kabátok.

Fű és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérmű, vászon és szőnyegnagy raktára

Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 3.

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat árban szerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajta és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipkefogóknak.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli raktára.

Sorszám	A trágyázás neve	Gyökertermés		Cukor tartalom	Cukortermés		Száranyag tartalom	Száranyag termés		A sorbavetett mütrágyával elért termésmennyiség értéke	
		katasztrális holdanként	többllet a trágyázatlannal szemben		katasztrális holdanként	többllet a trágyázatlannal szemben		katasztrális holdanként	többllet a trágyázatlannal szemben	korona	fillér
		méter mázsá	%		méter mázsá	%		méter mázsá	%		
1910.											
1.	Trágyázatlan	421.27	—	5.9	24.85	—	12.00	50.55	—	—	—
2.	50 kg. Sph. sorba	429.27	8.0	5.8	24.89	0.04	12.10	51.94	1.39	3	54
3.	75 kg. Sph. sorba	475.33	54.06	5.7	27.09	2.24	12.00	57.03	6.48	51	42
4.	100 kg. Sph. sorba	475.06	53.79	5.7	27.07	2.22	12.20	57.96	7.41	52	78
5.	125 kg. Sph. sorba	447.53	26.26	5.9	26.40	1.55	12.14	54.33	3.78	16	36
1911.											
6.	Trágyázatlan	338.40	—	6.7	22.67	—	14.25	48.22	—	—	—
7.	75 kg. Sph. sorba	441.13	102.73	6.6	29.11	6.44	14.19	62.59	14.37	114	98
8.	100 kg. Sph. sorba	388.20	49.80	6.8	26.40	3.73	14.38	55.82	7.60	46	64
9.	125 kg. Sph. sorba	414.00	75.60	6.8	28.15	5.48	14.26	59.03	10.81	75	57

natkozólag a következőket közölte: „A takarmányrépát mind a Rekord II. mütrágya vetőgéppel vettem és mondhatom igen szép eredményt értem el vele. A mütrágyát különböző mennyiségben vettem, holdankint 50 kgrmtól 80 kgrmig, de másfél annyi répám termett, habár itt meglehetősen száraz volt úgy május mint június hónap.

4. A kolozsi ménésbirtok gazdaságában a takarmányrépa sorbátrágyázására vonatkozó kísérlet beállításánál az volt a cél, hogy megállapíttassék a különböző mennyiségben adott szuperfoszfát hatása a termés mennyiségére és megfigyelés tárgyát képezte az is, vajjon a 100 és a 125 kgrm. szuperfoszfát a répa csírázását nem-e befolyásolja károsan. A kísérlet négy katasztrális holdon egy-egy holdas parcellákon lett végrehajtva olyan módon, hogy az első trágyázatlan maradt, a második 75 kgrm, a harmadik 100 kgrm, a negyedik 125 kgrm. 16% szuperfoszfáttal lett a Rekord II. vetőgéppel sorbátrágyázva.

A különböző mennyiségben adott szuperfoszfát a kelésre egyáltalában nem hatott károsan.

A termés mennyiségét a trágyázatlannal szemben a 75 kgrmmal sorba trágyázott csak egy mázsával multa felül. A száz kgrmmal sorba trágyázott parcella termése 23 métermázsával, a százhuszonöt kgrmmal sorba trágyázotté pedig 31 métermázsával volt több mint a trágyázatlan parcelláé. Tehát még a kisebb mennyiségű szuperfoszfáttal végzett sorba trágyázás eredményre nem vezetett, addig a nagyobb mennyiségű már a termése olyan mértékben fokozta, hogy nemesak a trágyázás költségei teljesen megtérültek, hanem az még jövedelmet is szolgáltatott. A takarmányrépa métermázsáját egy korona husz fillérrel értékelve a 100 kgrmmal sorba ve-

tett mütrágyával elért termés többllet értéke a trágyázatlannal szemben 15 korona 54 fillér, a 125 kilogrammal sorba vetett mütrágyával elért termés többllet értéke pedig 22 korona 11 fillér volt. A sorba nagyobb mennyiségben adott szuperfoszfát tehát a termést jövedelmezően fokozta, dacára annak, hogy a kísérlet érdemes vezetőjének véleménye szerint az időjárás a répa fejlődésére a lehető legkedvezőtlenebb volt, mert a nagy szárazság a répát nagyon megviselte.

5. A kolozsvári gazdasági akadémia gazdaságában két éven keresztül lett kísérlet tárgyává téve, hogy milyen mennyiségű szuperfoszfát sorbátrágyázással lehet a legkedvezőbb eredményeket elérni a takarmányrépa sorba trágyázásánál.

A kísérlet az 1910. és az 1911. évben lett ugyanazon vetés forgóban beállítva. A takarmányrépa előveteménye mindkét évben őszi buza volt, mely trágyázott zöld takarmány után lett vetve. A talaj előkészítése tarlóhántás, őszi mély szántás, tavaszi tárcsáboronálás és mély grubberezésből állott. Vetés előtt fogas és henger, vetés után pedig henger alkalmaztatott. A vetés és sorba trágyázás a Rekord II. vetőgéppel lett végezve. A sorba trágyázásra 16% szuperfoszfát lett felhasználva. A répamagból katasztrális holdanként 14 kgrm. vetőmag lett vetve.

A vetés illetve a sorba trágyázás ideje 1910-ben április 15; 1911-ben pedig április 20.

Mindkét évben a takarmányrépa háromszor lett megkapálva. A kapálások ideje 1910-ben május 2, május 21, június 14, az egyezés ideje május 20; 1911-ben május 11, május 29, június 24, az egyezés ideje pedig május 27 volt.

A kísérlet mindkét évben sárga ecken-

dorfi takarmányrépával lett végrehajtva. A kísérleti parcellák nagysága 1—1 katasztrális hold volt.

A sorba adott mütrágya a keléstől kezdve kedvezően hatott. A kelés és az egész fejlődés a sorba trágyázott parcellákon erőteljesebb volt. Az egész tenyészidő alatt éles határ látszott a jóval gyengébb trágyázatlan és az erősebb sorba trágyázott parcellák között. Az egyezés majd egy héttel előbb volt elvégezhető a sorba trágyázott répánál. A sorba trágyázott parcellák között különbség nem volt megállapítható egész a termés leméréseig.

A különböző mennyiségben adott szuperfoszfát mindkét évben a legkedvezőbbben hatott azon táblákon, melyek 75 kgrmmal voltak sorba trágyázva.

Ami a cukortartalom és száraz anyag-tartalom százalékát illeti ezen tekintetben figyelembe vehető különbség nem mutatkozott az egyes parcellák között.

A katasztrális holdankénti cukortermés és száraz anyagtermésben azonban a különbség ép úgy, mint a gyökertermésben a sorba trágyázás javára feltűnő volt, amint az a táblázatos kimutatásból látható.

A sorba vetett mütrágyával elért termésmennyiség értéke megállapításánál a takarmányrépát egy korona husz fillérrel értékeltem.

(Folyt. köv.)

Juhász Árpád.

IRODALMI SZEMLE.

Magyarország lótenyésztése a rentabilitás szempontjából és az okszerű alapelvekkel megvilágítva. Irta győrszigeti Némái Ferenc, Budapest, 1911. Ára 1 korona.

E kis füzet a szerzőnek a «Köztelek»-ben megjelent cikksorozatát foglalja magában összefüggő egészben. A füzet a nagy gyakorlat,

Tavaszi bérszántások eszközlésére kétgéprendszerű Kemnafele forrógözekeivel a legjutányosabb ajánlással szolgál a Marosmenti Gazdák első gözeke szövetkezete, Marosvásárhely.

tapasztalatokkal bíró szerzőjének a magyar ló-tenyésztés fejlesztésére vonatkozó nézeteit és javalatait tartalmazza. Érdekes fejtegetései tanulságos olvasmányt szolgáltatnak mindazoknak, akiknek nem volt alkalmuk azokat a «Köztelek»-ben olvasni. A könyv megrendelhető a «Patria» r.-t. gazdasági könyvkereskedésében Budapest, IX. t. Üllői ut 25.

Gazdasági és műszaki szakkönyvek jegyzéke 1912. Szerkesztette *Sammüller Károly*, a «Patria» könyvkiadóhivatalának főnöke. A «Patria» irodalmi vállalat és nyomdái r.-t. most adta ki a nála kapható gazdasági és műszaki szakkönyvek legújabb jegyzékét, az összes fontosabb szakkönyveket felöleli ügyes és áttekinthető összeállításban. Nem szorul bővebb magyarázatra, hogy a modern gazdának állandóan figyelemmel kísérnie a szakkönyvpiacot és az újonnan megjelent szakkönyvekről tudomást szerezve, mindazokat be kell szereznie, a melyekből a tudomány és gyakorlat újabb álláspontját, a technika újabb vívmányait megismerheti és így a jövendőmezőbb gazdálkodásra utmutatást talál. A haladni vágyó gazdák könyvszekrényéből éppen ezért nem szabadna egy újabb értékes szakmunkának sem hiányozni. A szakkönyvek legújabb jegyzékét megkeresésre ingyen küldi meg a «Patria» r.-t. könyvkereskedés Budapest, IX., Üllői-ut 25.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ Milyen állapotban hordandó ki a trágya? A legjobb trágyatelepen, a legokszerebb kezeléssel is veszít a trágya értékéből és pedig annál többet, minél tovább marad a trágya a telepen, ebből az következnék, hogy leghelyesebb eljárás a trágyát az istállóból azonnal szántóföldre vitetni, ott eltergetni és alászántani. Kérdés azonban, hogy az gyakorlatilag keresztülvihető-e? Az első feltétel, hogy mindig legyen üres szántóföld és hogy annyi trágya kerüljön ki naponta, miszerint érdemes legyen legalább egy fogatot odaküldeni a trágya alászántására, mert ha a friss trágya a szántóföldön hosszabb ideig eltergetve marad, az határozottan hátrányára szolgál. Azt véljük, hogy a felsorolt követelményeknek csak igen kevés gazdaságban lehet megfelelni és ezért legjobb lesz mégis csak az istállótrágyát előbb a trágyatelepre hordatni. Kérdés tárgya lehet azonban, hogy nem-e jobb onnan minél rövidebb időközben kihordatni, ahelyett, hogy hónapokon keresztül a telepen hagyjuk azt.

E tekintetben sokat határoz az, hogy mikor hordatjuk ki a trágyát. A gyakorlati tapasztalat és a tudományos vizsgálatok egyaránt azt bizonyítják, hogy a friss trágya közvetlenül a vetés előtt alászántva, korántsem gyakorol oly kedvező hatást a termésre, dacára, hogy több benne a a növényi tápanyag, mint az érett trágyában. Aminek oka egyrészt, hogy a friss trágyából még csak idő multán keletkezik salétromsav, a növények tehát szénkorokban hiányt szenvednek ezen fontos tápanyagban. A friss trágya ezenkívül nagyon felazítja a talajt, minek folytán sok nagyobb üreg keletkezik a talajban, ez pedig hátrányos a gyökérzet kifejlődésére. Az ilyen talajon tektát már ezen okból is silányabb lesz a növény fejlődése. Általában azonban jónak tartják a friss trágyát több héttel vagy hónappal a vetés előtt kihordani és alászántani, amiért is több oldalról azt ajánlják — hogy hacsak lehet — ezen eljárást kell követni, mert ez esetben a veszteség csekélyebb, mint ha a telepen még oly jól kezeltetik is a trágya.

A talajban ugyanis a korhadás gyorsabban megy végbe, mint a telepen és a szalma hamarabb változik át olyan összetételű vegyéké, amelyek a denitrifikáló baktériumok táplálására alkalmatlanok s ezért nem tudják a képződött salétromot megbontani, a növények kikeléséig tehát elegendő képződhetik belőle. E szerint tehát leghelyesebb az volna, hogy a trágyát csak néhány héttel gyűjtsük a telepen

s ekkor kihordassuk egy táblára, amely legalább is csak néhány hét múlva lesz bevetve.

Azonban e kérdés helyes elbírálásánál még egyéb körülmény is figyelembe veendő. Minél kötöttebb valamely talaj, annál megfelelőbb lesz a friss trágya, mert ez lazítóan hat a talajra. A homoktalajnak lazítása ellenben hátrányos, az ilyenre tehát az érett trágya a megfelelőbb.

+ A többszöri fejés haszna. Oldenburgban, valamint Hollandiában is régen általános szokás volt, főként a kisebb tejgazdaságokban, a leborjazott teheneket — leginkább az első borjuval levőket — az első két nap minden második-harmadik órában fejni; azután néhány napig minden harmadik-negyedik órában fejtek; megint néhány napig minden negyedik-ötödik órában, azaz naponta átlag ötször fejtek s ezt tették azután 2 héttel, sőt némelyek 6 héttel is. Lassanként áttértek a naponta négy-szeri fejésre és végre megállapodtak a háromszöri fejésnél. Ennek a fejési módnak volt az eredménye a hollandi az oldenburgi és egyéb lápfajták tejelesének a mai meglepő mértékig való fokozódása. Újabb időben legtöbb gazdaságban a borjazástól az elapasztásig csak háromszor fejnek főleg azért mert a mostani megbízhatatlan cselédekkel a fent leírt eljárás sok nehézséggel jár. A gyakori fejésnek a tejmirigyek működést élénkítő, fokozó hatása kétségbevonhatatlan és a következő példa bizonyítja, hogy tartós is a hatása a szokottnál a többszöri fejésnek. Egy Hegelund nevű dán gazda kis tejgazdaságában próbára tette a sokszöri fejés hatását s egy tehenét, mely háromszöri fejéssel 3 héttel a borjazás után csak 3 és fél liter tejet adott, 3 héten át naponta nyolcszor fejte s erre a tej 8—9 literre emelkedett, ugyanazon takarmány mellett és amikor ismét a háromszöri fejésre tértek át, a 8—9 liter napenkénti átlag nem csökkent. Egy másik tehen háromszöri fejéssel 5—6 liter tejet adott, amikor a borjazás után 3 hét multával napenként kétszer kezdték fejni, mire nemsokára 14.5 literre emelkedett a napi átlag és ez nem csökkent, mikor 3 hét elmultával megint csak háromszor fejtek. A harmadik tehen február végén borjazott és április elején 9 liter tejet adott háromszöri fejéssel; azután nagy gondnal többször fejték és a hatodik napra már 16 liter volt az átlag s 2 és fél hónap multával is 15 liter tejet adott az illető tehen. Aki teheti, megérdemli a fáradságot megpróbálni, hogy nálunk is beválják-e Hegelund eljárása.

+ A jó tejelőtehen ismerte ő jelel. A jó tejelőtehen főbb ismertető jelei: keskeny, hosszukás fej, vékony, sima, fényes, nem tulságosan hosszú szarvakkal; nagy, tiszta szelid tekintetű szemek; hosszukás orr, vékony orrcimpák; nagy, de jól záró ajkak. A fülek aránylag nagyok, vékonyak és kívülről kevésbé sűrű fedőszőr, belül a kagylóban gyér szőrpamacsok által borítottak. A nyak közepes hosszúságú, finom s csak kevésbé lebonyós, marja kerek, széles s csak kevésbé emelkedett, háta hosszú, de amellett egyenes. A farknak hosszának s a csipőkben szélesnek kell lennie, mert ez által a medence-üreg terjedelmes lesz s a végtagok jó állása mellett a tőgynek itt tere van a fejlődésre. Egészben véve tehát a jó tejelőtehenek azok, melyeknek finomabb, nőiesebb jellegök van.

A tehenek tejelőképességének jellemző ismertető jele még a tőgy s a tejtűkör.

A tőgy alkata külsőleg felismerhető a tapintás által. A husos tőgy a belérakodott zsir miatt lágy fogású; a jó alkatu tőgy pedig felső részén keményebb, ruganyosabb s csak a csecsbimbók felett lesz lágyabb tapintatú. A duzzadásig telt jó alkatu tőgy, ha kifejtetik, összeesik s rajta a bőr nagy, laza ráncokat alkot. A husos tőgy pedig fejés után is megtartja telt alakját s bőre ráncokat nem képez.

A tejtűkör, melynek alakja és nagyságáról a tehen tejelőképességére nagyban következtethetünk, könnyen meghatározható, mert

ott, hol a tejtűkör szélén a felülről lefelé álló szőrök a tejtűkörnek visszásan álló szőrözettel érintkeznek, szőrforgó keletkezik, mely a tejtűkört szembetűnően határolja. Általában jó tejelésre mutatnak a nagy tejtűkörrel bíró tehenek, míg a kistejtűkrűket rossz tejelőknek tekintik.

A felsorolt ismertető jeleken kívül sokan a tőgy és has-falon szembetűnő érhálózat után is megítélhetőnek vélik a tehen tejelőképességét, amennyiben azt tartják, hogy mentül különbözőbbek az erek, annál jobb tejelő a tehen.

Ez azonban megbízhatatlan jel, mert husos tőgyű teheneknek gyakran igen vastag tejerük van, s így az érhálózat fejlettségéből csak akkor következtethetünk a tejelőképességre, ha a tejelés egyéb ismertető jelei is megvannak.

M. J.

EGYLETI ÉLET.

Jegyzőkönyv,

felvétel az E. G. E. kolozs megyei osztályának 1912. évi február hó 8-án tartott *intéző bizottsági* üléséről.

Jelen voltak: Dózsa Endre alispán, alelnök, továbbá: Biró András, Lészay Ferenc, Bartók Béla, Kupsa Ágoston, Kovács Béla, Kirkosa István, Szikszay Ferenc, Fekete Antal, Szabó János, Wolszky Győző, Szép Károly, Török Nagy András, Balogh Árpád, Antonya Mihály, Jósá Samu, Szász István, br. Huszár Pál, Zabulik László, Ujfalvy István, Tanka Sándor, Bácsi Gula, Albert Csatt János, Kőváry Arthur, dr. Pavlik Sándor, dr. Szentkirályi Ákos és dr. Cséser Lajos sz. o. előadó.

1. Elnök üdvözlö a szép számban megjelenteket, a gyűlést megnyitja.

2. Olvassatik a földm. miniszter leirata, a 4 hetes kornál fiatalabb borjak eladásának szigorításáról. — Tudomásul, az Erdélyi Gazdában s vármegyei lapban közöltetett.

3. U. a. leirata Kolozs megye néhány kendertermelő községében államségellyel létesítendő községi kenderáztató tervezéséről. — Köszönettel tudomásul vétetik. További teendőkkel az elnökség megbízatik.

4. Olvassatik a kolozsvári 21-ik honvéd gyalogezred parancsnokságának átírata: községi gazdasági üzem-területek kimutatását és térképét kéri, gyakorló-terek létesítése okából.

Miután a szakosztálynak sem megfelelő statisztikája, sem térképe nincs, a kérésnek nem tehet eleget — legfeljebb adott esetekben időről-időre közigazgatási uton lehet kijelölni alkalmas községi területeket. Tudomásul szolgál.

5. Előadó előterjesztésére az évi közgyűlést kintüzik Kolozsvárt, március 17-re, amikor is a rendes tárgysorozat letárgyalása után felkéri a Gazdaszövetség küldöttjét előadás tartására. — Tudomásul szolgál, az intézkedéssel az elnökség megbízatik.

6. Előadó bemutatja az 1912. évi működési tervet és költségvetést, elhatározzák: hogy a tavasz folyamán kiszagadják részére tanulmányi kirándulást rendeznek a kolozsvári gazdasági akadémia területére s esetleg egy másodikat a Teke vidéki szász mezőgazdaság és szőlő-kultúra tanulmányozására; nagy kirándulást terveznek a Siofokon tartandó gazdagylésre és Budapest megtekintésére; Kolozs megye három községében kiszagadják részére szántásversenyt és ekepróbát tartanak, két községben u. n. szociális (falusi háztűznöző) napot, a min. kirendeltség támogatásával 2—3 községben lókapas és vetőgépbemutatót; az ősz folyamán a nádamenti vagy kolozsvári járásban gazdasági járási kiállítás — esetleg a két járás együtt Kolozsvárt; az ősz folyamán járási allatdijazásokat a gazd. felügyelőség közreműködésével; a tél folyamán folytatják államségellyel 6 községben a háziipari tanfolyamokat s 40 községben gazdasági tanfolyamokat és előadásokat. A végrehajtással az elnökséget bízzák meg, ugyan-csak azzal, hogy ügyviteli költségekre meg-

kérje az államsegélyt a m. kir. földmivvelésügyi miniszter urtól.

7. Előadó bemutatja az 1912. évi járási szarvasmarha tenyészállatdíjazások tervét. Határozatlik: hogy ez évben is minden járásban tartanak kiscgazdák állatai részére állatdíjazást, de az eddigi kiállítási helyektől eltérő vidékeken, hogy a járási székhelyektől távolabbi vidékekre is belevonassanak ezen intézménybe; több és nagyobb díjat üszök részére tartanak fel; megkísérlik a díjak egy részének premiumként való visszatartását, hogy az illető nyertes állatját 1913-ban is bemutassa, illetve tenyésztésre megtartsa. Megbízják az elnökséget, hogy a gazdasági felügyelőség útján forduljon a szokásos államsegélyért a földm. miniszterhez s tegye meg a részletes intézkedéseket.

8. Az E. G. E. által felajánlott s a falusi előadásokon alkalmazható vetítőgépet — köszönettel elfogadják.

9. Előadó jelenti, hogy a bonchidai gazdakör közös legelőbérletéhez államsegélyért folyamodott, a szakosztály útján — pártolólággal felterjesztetett. Tudomásul szolgál.

10. Előadó jelenti, hogy Wolszky szaktanár Kolozsborsán a gazdakört megalakította: az alapszabályok már jóvá is hagyattak. Ezzel 62 gazdakör van Kolozsmegyében. Örvedetes tudásul szolgál.

11. Előadó jelenti, hogy az államsegélyes falusi előadások egy-két kivétellel sikeresen befejeztettek; a helybeli előadókkal tartott sorozatos előadások is jól beváltak; a háziipari tanfolyamok közül a magyarnádasi kosárfonótanfolyam a vezetők egyenletlensége miatt beszüntetett, a többi 6 községben rendezett faragó tanfolyamokon javában dolgoznak s február végén fejeztetnek be. — Tudomásul szolgál.

12. Előadó jelentést tesz a kirendeltség működéséről: hogy több helyen épülnek állatbiztosító szövetkezetek létesülnek s általában megyeszerte nagy érdeklődés mutatkozik a gazdakörökben. — Örvedetes tudomásul szolgál.

13. Ezzel kapcsolatban, de az indítványok során kérdést tesz Bácsy Gyula válaszi ref. jelkés, hogy a most szervezés alatt álló megyei állami gazdasági felügyelők — a hírvjárás szerint — csakugyan magukba fogják-e olvasztani az erdélyrészi népségítő akciót? mert ha ez a terv, nem tartja szerencsés gondolatnak, mert a két hivatás működési köre és szerepe egészen más lévén, a népségítő akció nem tűr bürokratizálást, s már formájában meglette a falunak, a gazdakörökkel sőt a közigazgatással való szerencsés együttműködés módját és ehhez a népnek már bizalma van — ezzel szemben az új gazd. felügyelőségek törvényszabta bürokratikus hatáskörében egyelőre csak hivatalos munkájukat végezzék el, elég dolguk lesz itt is, de a falutársadalmi s gazdaság fejlesztési teendőket hagyják meg a min. kirendeltségnek, illetve a szakosztálynak és gazdaköröknek.

Szász István, Fekete Antal hozzászólása után elnök kifejti a gazdasági felügyelőkre vonatkozó új törvény szellemét, különösen, hogy mily módon helyezkedik be ez az új állami hivatal az ősi vármegyei rendszerbe — és ezen közös működé től, rendszeres hatósági együttes tevékenységtől sokat várhat a falusi közgazdaság is, ha a mai földmivvelési miniszter ur által contetenysált hatáskör teljes egészében végrehajthatik s ha az új hivatal is ellátatik elegendő munkacörrel s költséggel, de valószínűnek tartja, hogy amíg az új gazd. felügyelőség a megyei keretben elhelyezkedik, nem lenne értelme a min. kirendeltség mai működését beszüntetni s fentartandó amíg a gazdaságilag és társadalmilag elmaradt vidékeken vállalt tevékenységét befejezi — így az a véleménye, hogy a felszólaló által hangoztatott aggodalmakban egyelőre nincsen ok.

Az intéző bizottság éljenzéssel vette tudomásul az elnök felvilágosítását.

Több tárgy nem lévén, az ülés bezárattott.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

A tavaszi állatösszeírás. Az utóbbi évek során az állatlétszámban beállott változások igen lényeges aktussá tették az évenkénti haszonállatösszeírást. A tavaszi állatösszeírás dolgában gróf Serényi Béla földmivvelésügyi miniszter elrendelte, hogy a haszonállatokat (szarvasmarha, ló, szamár, öszvér, sertés, juh és kecske) minden községben a közös legelőre kihajtás előtt, de legkésőbb március végéig faj, kor és ivar szerint írják össze. Az összeírásnak a községekhez tartozó puszták, tanyák, majorok, uradalmak és telepek, vagyis az összes külterületek állatállományára ki kell terjednie. Össze kell írni a miniszter rendelete szerint a tenyésztésre alkalmas apaállatokat s fel kell tüntetni az összeírási lapokon a közös legelőre járó állatok számát is. Ha az ellenőrzéssel megbízott elsőfoku hatóság az összeírást hibásnak, vagy hézagosnak találja intézkedés történt azonnali új összeírás fogantatására és a mulasztást elkövető közeg szigorú felelősségre vonása iránt. A megyékben megejtett összeírásokat május 1-ig a miniszteriumhoz kell felterjeszteni. Minthogy pedig a multban itt-ott összeírt adatok a valóságnál kisebb állatlétszámot tüntettek fel, utasították az összeírás teljesítő közegeket, hogy a községeket meggyőzően világosítsák fel arról, hogy ez az összeírás nem szolgál adókiivetés céljaira.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Értesítés és felhívás

az erdélyrészi gazdaközönséghez
az

Erdélyi Gazdasági Egylet

által rendezendő

Számtartási Tanfolyam

tárgyában.

A számtartási tanfolyam célja: Tájékoztatni a gazdaközönséget arról, hogy 1913-ban, amikor gazdaságuk 1912. évi tiszta jövedelme után is megadóztatnak és így adózási tekintetben új helyzet áll elő, minő eljárást kell követniök, illetve: hogyan kell számadásaikat vezetniök, hogy az 1909. évi X. t.-c. rendelkezései miatt méltánytalan károsodást ne szenvedjenek.

A tanfolyam ideje és tartama. A tanfolyam f. évi március hó 4. 5. és 6. napjain tartatik, naponta 9—12 óráig és délután 3—5 óráig.

A tanfolyam helye: Kolozsvárt, a vár megyeház kisterme.

A tanfolyam előadói: Dr. Seyfried Károly g. akad. tanár és Wolszky Győző gazd. szaktanár. Dr. Seyfried Károly előadja az új törvény ismertetését és a kapcsolatos jogi kérdéseket, mindhárom napon d. e. 10—11 óráig. Wolszky Győző mindhárom napon d. e. 9—10-ig és 11-től 12-ig a gazdasági számtartás elméleti részét, d. u. 3—5-ig pedig a gyakorlati részt.

A tanfolyam részvételi díja: szernélyenként 15 korona, mely összeg a jelentkezéssel egyidejűleg előre beküldendő az Erd. Gazd. Egylet pénztárába (Kolozsvár, Takarékp. és Hitelbank, Mátyás király-tér 7. szám).

A tanfolyamon részt vehet: minden erdélyrészi birtokos gazda, gazdasági főtiszt és gazdatiszt.

Jelentkezési határidő: március hó 2-án déli 12 óra. Jelentkezés az Erd. Gazd. Egylet titkári hivatalánál (Kolozsvár, Attila-utca 10. sz.) személyesen, vagy írásban eszközözlendő.

A tanfolyamra 50-nél több látogató fel nem vehető. Az azon felüli jelentkezők — a jelentkezés sorrendjében — esetleg egy következő újabb tanfolyamra utaltatnak.

Kolozsvárt, 1912. febr. 22-én.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet elnöksége.

Tenyészapaállatok vételének állami támogatása. Serényi Béla gróf földmivvelésügyi miniszter a vármegyei községek részére vásárlandó tenyészbikák költségeire, illetőleg a vételár előlegezésére, kilencven ezer korona államsegélyt folyósított és megbízta a gazdasági felügyelőt, hogy a tavasszal Zsibón és Zilahon rendezendő bikakiállításra a megfelelő apaállatanyagot a községi előjáróságok közbenjöttével vásárolja meg. Eddig mintegy száz szilágy megyei község jelentette be, hogy állami segítséggel fog venni.

A gödöllői m. kir. baromfitenyésztő munkásnöket képző iskolában állandó gyakorlati baromfitenyésztési tanfolyam tartatik. A tanfolyam célja kizárólag női növendékeket a baromfitenyésztés minden ágában általában és mindenféle munka ellátására gyakorlatilag kiképezni. Az iskola a m. kir. földmivvelésügyi miniszter felügyelete alatt áll. Az oktatás gyakorlati, a növendékek az iskola telepén előforduló és a baromfitenyésztéssel kapcsolatos mindenféle valamint kerti munkát végezni kötelesek. A felvétel itánt a kérvények az iskola vezetőségéhez címezve Gödöllő, bármikor benyújtandók. Felvételi feltételek: 1. 16 évet betöltött és 30 évet meg nem haladt életkorúak igavolása (cselédkönyv); 2. erős, egészséges testalkat; igazolása orvosi bizonyítvánnyal; 3. a magyar nyelv tudása; 4. annak igazolása, hogy a belépni óhajtó írni, olvasni tud (elemi iskolai bizonyítván); 5. védhímlőoltási bizonyítvány. Az iskolánál ez idő szerint 12 hely van rendszeresítve havi és személyenkénti 50 kor. fizetéssel, melyből a növendékek teljes ellátására 35 kor. fordítatik, 15 kor. pedig a növendékek kezeihez lesz kifizetve.

Kukoricabemutató Gyaluban. A gyalui gazdakör március hó elején az E. G. E. kolozsmegyei osztálya által rendezett faragó tanfolyam berekesztése alkalmával tengerikiállítást rendez, melyen a gyalui gazdák mult évi termésüket mutatják be — versenyképen. A kiállítás folyamán Juhász Árpád kolozsvári gazd. akadémiai tanár előadást tart a megfelelő fajták kiválasztásáról, a helyes mivvelési módokról stb. A bírálóbizottság véleménye alapján 3 legjobb tengeri terméket jutalmazni fogják. Gyaluban a kolozsmegyei szakosztály január eleje óta kerek (faragó) tanfolyamot állított be, a kísérlet jól bevált, 20 résztvevő már eddig is sok tárgyat készített, ezeket a tengerikiállítást alkalmával fogják bemutatni.

A Hangya 1911-iki üzletéve. A Hangya a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezetének igazgatósága most teszi közzé a szövetkezet 1911 évi mérlegét és az elmúlt évi munkásságnak főbb adatait. A mérleg szerint a Hangya alapitőkéje ma 1,953,600 korona. A takaréklap folyó évi dotációval, 250,000 koronára emelkedett. A tisztviselők nyugdíjintézetének vagyona 439,430 korona 62 fillért. A tiszta felesleg 168,483 korona 33 fillért tesz ki. Az elmúlt évben a kötelékhez tartozó szövetkezeteknek Közel 24 millió korona értékű árut adott el. A szövetkezetek száma elérte az 1091-et, az ezredik szövetkezetet a mult év márciusában avatta fel országos érdeklődést keltő ünneplés közepette Dömsödön. Azóta a szövetkezetek szám 101-el szaporodott. A Han-

gya árukészletének értéke december 31-én 2,573,733 koron 98 fillér volt. A Hangya ingatlanainak értéke 1,571.918, korona 57 fillér. a különböző felszerelések és gépek 375,053 korona 24 fillér értéket képviselnek a mérlegben, amelyből eddig 247,140 korona 05 fillér leírás történt. Ellenőrzési költségekre 230,205 korona 10 fillért propagangára 20.390 korona 87 fillért költött. A bruttó árú haszon 1,272,137 korona 85 fillér volt, ami áruforgalomnak alig 5%-át teszi ki. A Hangyának ezidőszerint az igazgatóság jelentése szerint három vidéki áru-raktára van. Az igazgatóság jelentése a közel jövő legközelebbi feladata újabb vidéki áru-raktárak létesítése lesz. A mulyt esztendő folyamán a Hangya fokozottabb mértékben felkarolta a termelést, ugyszintén az élelmiszerek értékesítését. A budapesti fogyasztó közönséghez 300,000 korona értékű közvetlen a termelőktől származó élelmiszert jutott a budapesti «Háztartás» szövetkezet útján. A fogyasztási szövetkezetek szokásos évi kongresszusa a múlt évben elmaradt, ezt azonban pótolták az ország 18 gozpontjában rendezett kerületi szövetkezet értekezletek. Rendes évi közgyűlését március hó folyamán fogja megtartani, míg a kongresszust október havában.

— **Állatbiztosítási mozgalmak Kolozsme-gyében.** Az erdélyrészi miniszteri kirendeltség tevékenységében febr. hó 2-án megalakult az állatbiztosító szövetkezet gyalui járás *Kiskapus* községben és előkészületek történtek Magyar-kapus és Gyerővásárhely községben. Mindhárom helyen *Albert Mihály* kapusi tanító buz-golkodik. Február hó 4-én előadásokat tartott dr. Csérer Lajos tanár Darreus és Bogártelken ezen themáról; febr. hó 11-én Sztánán és Kis-petri községben, ez utóbbi helyen beavatkozott 25 kispazda, a végleges megalakulást február 22-én Jósá Samu nagypetrii jegyző végzi el; előkészületek folynak Kide községben s a közel Bádok s Csomafája községekben, ahol Soós Árpád kidei tanító buzgolkodik; febr. hó 25-én Középlak községben fog szervező gyűlést tar-tani Jósá Szmú nagypetrii jegyző; március hó 2-án lesz Meződomb községben lesz alakulás és d. u. Uzdiszentpéteren az alvó szövetkezet újra élesztése kíséreltetik meg. Mindenütt az erdélyrészi min. kirendeltség megbizottjának és a marosvásárhelyi állatbiztosító felügyelő-ség tisztviselőinek közbejöttével folynak a munkálatok.

— **A középlaki faragó tanfolyam** febr. hó 18-án befejezést nyert Wolszky Győző ál-lami szaktanár közbejöttével. Állandóan 18 fi-atal gazda dolgozóit s 8 hét alatt mintegy 100 drb. kerekas tárgyat készítettek, közte 2 gya-lupadot, szekerekre szánkot stb. Ezen szak-osztályi tanfolyam sikerére *Nagy Mihály* kö-zéplaki lelkész, gazdaköri elnök buzgolkodott.

— **Tenyészbikavásár Aradon.** Az Arad-vármegyei Gazdasági Egyesület, az aradi m. kir. gazdasági felügyelőséggel karöltve f. évi március hó 14-én Aradon, a honvédhuszár laktanya mellett fekvő barakistállóknban fogja rendezni a XI. országos tenyészbikavásárját, melyre a felhívásokat az egyesület most bo-csájtja ki. A vásár iránt a gazdák még az előző években tapasztalt érdeklődésnél is élénkebb érdeklődés nyilvánul meg, amely körülményből következtetve, a vásár előrelát-hatólag ismét kedvező eredménnyel fog vég-ződni. Bejelentési ivekkel az egyesület veze-tősége kívánatra burkinek szívesen szolgál.

— **Szakelőadás a szőlőmolyról Budapes-ton.** Mióta a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete a múlt hóban rendezett országos szőlőmoly kongresszussal ráirányította figyelmét a szőlőbirtokosságának a baj óriási jelentőségére, az érdeklődés a molykérdés iránt egyre emelkedőben van. A m. kir. rovar-tani állományt mind sürűbben keresik fel a gazdák, hogy a védekezésre utmutatást kapjanak. Jablonovszky József az állomás igazgatója ennek következtében azzal az ajánlattal fordult a M. Sz. G. O. E.-hez, hogy hajlandó még a tél

folyamán Budapesten egy vetített képekkel szemléltethetővé tett gyakorlati előadást tartani a szőlőmolyról. Az egyesület igazgatósága ezt az ajánlatot örömmel fogadván, most teszi meg az intézkedéseket az előadásra nézve.

Szőlőoltványok,

sima és gyökeres európai, valamint amerikai szőlővesszők

legmegbízhatóbb beszerzési forrása:

Kopányi Imre szőlőgazdasága,
szőlővessző és oltványtelepe,
Margitta, Biharmegye.

Tessék ismertető füzetet kérni, mely igen fontos dolgokat tartalmaz, érdeklődőknek a telepkezelőség ingyen és bérmentve készséggel megküldi.

2675

— **Segesvár városának** mai tenyész-állat-vásár hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

— **Tejgazdaság.** Minden gazdálkodó arra a tapasztalatra jutott, hogy télen az istállótetés következtében, a tehének tejelő képessége és a tej minősége csökken. Ennek következtében nem mulaszthatjuk el a gazdálkodó urak figyelmét felhívni a több mint 50 év óta sikerrel alkalmazott Kwizda-féle korneuburgi marha tápporra, melynek előállítója Kwizda Ferenc János cs. és kir. osztrák-magyar és román királyi udvari szállító állatgyógyászati praeparatumok számára, Korneuburgban, Bécs mellett. Ezen készítmény állandó adagolása mint póttakarmány a teheneknél nem csak a tej minőségét feljavitja, de a tejelő képességet is fokozza.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

J. B. Sz—d. Jurenák ekék ügyében kérjük: „*Patrubány Miklós, Marosvásárhely*” címhez fordulni.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADO:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H Á Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megsza-vazandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfial adnak véleményyt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

2673.

ERDÉLYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32.

Kisbirtokosok jelzálogosztálya kölcsönöket nyújt kisbirtokosoknak betáblázás mellett a mindenkori pénzvisszonyokhoz mért legelőnyösebb kamatozás mellett.

Már meglévő magas kamatlábu kölcsönöket olcsóbb kamatlábu kölcsönre konvertál.

Jelzálogosztálya törlesztéses kölcsönöket nyújt nagyobb földbirtokokra 10—50 évig terjedő időtartamra a kamatot is magában foglaló előnyös annuitás mellett.

Megkeresésekre rövid idő alatt felvilágosítással szolgál

2017

Az igazgatóság.

9 üzletév. Készlet 1.000.000

Szőlőoltványokat

saját telepünkön termelt és nem összevászárított, peronoszpora-mentes, jól megérett, tökéletesen összeforrt dus gyökérrzettel és fajtiszata 52 különféle

bor- és csemegefajban:

amerikai sima- és gyökeres vesszőt, európai sima vesszőt

szállít jutányos árban.

2668

Szőlőoltványtelep:

Schuster és Frónius

Teke, Kolozsmege.

Árjegyzék ingyen és portómentesen.

forduljon minden érdeklődő, ki sulyt fektet elsőrendű tisztafajanyagra

Gyümölcsfacsemeték
sőtánylak, díszeszajkák, töveveltek, kerítendővanyok, boggyógyümölcsök stb.

Szőlőoltványok
(előfrendő árú) európai és amerikai sima és gyökeres vesszők. Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen.

2664

Eladó kanok!!

A kolozsvári gazdasági akadémia elad 16 drb. 1 éves

szőke mangalicza tenyészkant

darabonként 180 korona árban.

Ugyanott nagyobb mennyiségű esiesóka és Heli-anthus gumó is megrendelhető.

2704

Szuperfoszfátot

és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a

2666

Műtrágyát Értékesítő Szövetkezet

Budapest, V. kerület,
Fürdő-utca 8-ik szám.

Lázár Gábor uzdiszentpéteri bérletébe

egy gazdasági Ispán kerestetik, erős, egészséges, magyarul és románul beszélő, bennkosztoló, ispáni és számtartói teendőket végezni tudó, gazdasági intézetet végzett ember, jó írása legyen, mert gazdasági számadásokat kell végezni.

Állását március végéig elfoglalhassa. Ne legyen nagy igényű, mivel minden teendőre az utasítást megadom.

Ajánlatokat bizonyítvánnyal:

Uzdiszentpéterre kéri:

2703

Lázár Gábor.

Gépész-kovács

kerestetik május elsejére való belépésre,

aki józan életű, lóvasalást, gazdasági gépek javítását érti és egy helyben huzamosabb ideig szolgált.

Bizonyítvány másolatok, fizetési igény megjelölésével küldendők:

Báró Bánffy Dezső örökössei
kissármási gazdaságába.

Kolozsmegye.

2701

Szőlőoltványokat,

amerikai és európai sima és gyökeres szőlővesszőket, a legjobb bor és csemege fajtákban szolgál:

Róth János

lekencei szőlőoltvány telepe.

Ugyanaz átvész legelőnyösebb árban új szőlőtelepítéseket és szolgál nagyobb vevőinek ezen szakbavágó utmutatósokkal.

2676

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve.

Róth János, szőlőbirtokos,

Lekence (Beszterce megye).

Modern gazdasági épületeket,

mindennemű istállókat, tejgazdasági és hűtőtelepeket, takarmánykamrákat, pajtákát, takarmányszárítókat, gazdasági erő-és világítóüzemeket

tervez és berendez,

a gazdaság körében előforduló építészeti és gépészeti kérdésekben tanácsot át

2669

Esső Andor és Hocholtzer Ödön

okl. gépészmérnök. okl. műépítész.
építészeti és műszaki irodája,

Budapest,

VIII., Baross-utca 97. sz.

Telefon 92-80.

Tavaszbúza

hektoliter súlya 80 kg.
mmázsánként 25 korona

: Eladó :

gróf MIKES K.

magyar - csesztvei gazdaságában.

(u. p. Marosujvár.)

2706

Kerestetik

több évre haszonbérbe

150-250 kat, hold

természetes és jó legelő,

bő itató vízzel,

1-35 kilométer távolságra

Kecsedtől

u. p. Nagyiklód (Szolnok-dobokamegye)

Kecsed gazdaság.

2688

Csemegealma: Kiváló finom minőségű, egészséges példányok, legnemesebb fajokból vegyesen, öt kilós postakosárral 3-50 kor., 25 kilós ládával 15 korona, 50 kilós ládával 28 koronáért.

Stájeralma (compotalma). Középnagy, egészséges példányok métermázsánként 40 korona 25 kilós ládával, 11 kor. tíz kilós kosárral, 5 korona ötkilós, postakosárral 3 korona. **Vajonkörtök** kiváló finom, télfajokból, ötkilós postakosárral 6 koronáért. **Csemogeszőlő** legszebb magyar schasla, öt kilós postakosárral 10 korona. Messlnál sárga édes fajnarancs öt kilós postakosárral 2-80, eredeti ládával 360 darabban 10 korona, eredeti ládával 180 darabban 5-50, eredeti ládával 300 darabban 11 kor., eredeti ládával 150 darabban 6 kor., eredeti ládával 200 darabban 9 kor., eredeti ládával

100 darabban 4-80 kor. Catánal legjobb minőségű vérpiros fajnarancs, öt kilós postakosárral 3 kor., eredeti ládával 360 darabban 12 kor., eredeti ládával 180 darabban 6-50, eredeti lád. 300 drb. 13 kor., eredeti lád. 150 drb. 7 kor., eredeti ládával 200 darabban 11 kor., eredeti ládával 100 drb. 6 korona. Citrom elsőrendű, öt kilós postakosárral 2-60 kor., eredeti ládával 180 drb.-bal 4-60, eredeti ládával 360 darabban 8-80 kor., Karfiol olasz eredeti kosárral 18 darabban 3-50, öt kilós postakosárral 2-60 koronáért szállítja utánvételrel bérmentetlenül, szavatolt fagymentesen csomagolva:

Hoppe Antal Rákospalota,

2708

(Budapest mellett.)

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

10-50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzek konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egyuttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotokat, gyors és költséget kímélő eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen hatónai óvadéku alkalmas, a főzsdéken is jegyzett 50 év alatt kisorsolandó

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket. A szelvények költségmentesen az Intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” kifizettetnek 2018

A legmegbízhatóbban közvetítem: magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiük adás-vételi ügyleteit.

Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaügynökség
GOMBOS BENŐ Kolozsvár, FERENCZ JÓZSEF-UT 13. SZÁM ALATT.
A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynöksége.

Szőlőkötöző-fonál

jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a

Fischer-féle

zsák és ponyvagárban Budapest Nádor-utca 31-33 ss. szorítható be. A Fischer-féle szék impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy szára mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és viszonteladóinak szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcsönző Intézet.** Tessék ajánlatot kérni!

2260

Hirdetmény.

Segesvár városának kormányhatóságilag engedélyezett

tenyésztő-állatvásárára

folyó évi március hó 12-én fog az új marhavásártéren megtartatni.

A vásár alkalmával díjak 700 K összegben fognak kiosztatni.

Helypénzek vagy más díjak nem szednek.

Díjakban csakis azon Nagyküküllő vármegyei **tenyésztők** részesíthetők, kik bizonyítvánnyal igazolják, hogy a díjazandó állat legalább 3/4 (háromnegyed) év óta birtokukban van.

A városi tenyésztő-állatvásárral kapcsolatosan a segesvári járási főszolgabíró külön hirdetménye szerint **járási tenyésztő-állatdíjazás** is fog megtartatni.

A marhalevél feltétlenül elhozandó.

A vásár alkalmával községek és földbirtokosok tenyésztő-állatokbani szükségletüket fedezhetik.

Segesvár, 1912 évi február hóban.

2705 **A városi tanács.**

A Heller-féle „KING”

gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép. az ecset munka 20-szorosát teljesíti,

Meszelő szivattal azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, ninosen piszkálás. Meszelő ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két vagy háromágu (szóróva) 60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER, Bécs, II., Prater Schrotzberg-Strasse 1.
Kéjjenek leírást, Képviselek kerestetnek.

Legnagyobb megtakarítás időben, pénzben és anyagban!

A „King” kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető. A szivattyuk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. »King« tömlővezetékekkel többet teljesít, mint 20 ember ecsettel és mindenféle állványozás és előmunkálatot feleslegessé tesz.

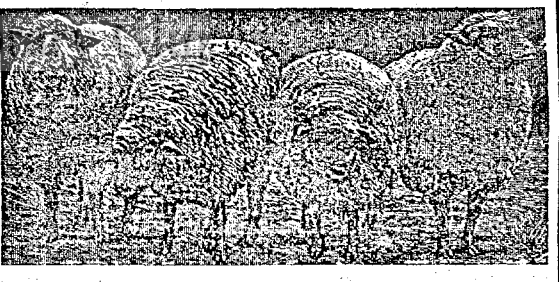
Ezen gép egy nap alatt kifizetődik.
Gyártók azonkívül: 2684

Pittore és Triumph

nevű gyorsmeszelőt is.

Eladó juhok.

180 drb.

erdélyi racka nőstény és 7 drb. Karakul kosból álló, tejelés szempontjából évek óta kiválasztott juhállomány a Karakul kosok után születendő báráhyokkal együtt, birtok bérbé adása miatt **eladó.**

Értekezhetni szóval vagy levélben a tulajdonos:

Sperker Ferenczel, Szentdemeter, u. p. Nagy-Kend.

2702

Illyés Albert birtokosnak gazdaságai egyikében

szükséges egy erős, egészséges, magyarul és románul beszélő, fiatal, bennkosztoló, ispáni és számtartói teendőket végezni tudó, gazdasági intézetet végzett ember. Jó írása legyen; mert a gazdasági számadásokat kell vég znie.

➡ **Állását március 20-án kell elfoglalnia.** ➡

Ne legyen nagy igényű: mert oly gazdaságba lesz alkalmazva, mely 250 hold terület és egy vizimalom lesz felügyeletére bizva.

Ajánlatokat bizonyítvánnyal:

Mező-Méhesre kéri **Illyés Albert.**

2698

Eladó

Dr. gróf Teleki Domokos ur Oméltósága, többszörösen kitüntetett geryeszegi magyar erdélyi tenyészetében

10 drb., erős osontozatu, nagytestű, kifogástalan küllemű, tenyészképes,

2 évet töltött bika.

Érdeklődőknek megkeresésre készséggel ad felvilágosítást **Geryeszeg,** (posta, távirda, telefon, vasutállomás.)

Pálffy Dezső,
intéző.

2687

2686

Ha „FORHIN“-nal permetez,

I-SZOR
kevesebb
a gond,
II-SZOR
kevesebb
a munka,
III-SZOR
kevesebb
a munkabér!

mert a „FORHIN“ a
sokszorta megjavított
bordói keverék

kész állapotban nagyon erősen tapad a nedves levélre is!
Bármilyharmatnál permetezhet vele. Semmi üledéke nincs
Számítalan elismerő nyilatkozat!

Gyártjuk az eddig Dr. Aschenbrandt
szabadalmát képezett **Rézkénport és bordói port is.**

FORHIN-gyártó, Budapest,
VI., Váci-ut 93.

kérjen ingyen és bérmentve leírást.

KOLOZSVARI

TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság

Irodák:

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám. (Saját házában.)

Üzleti órák reggel fél 9-től déli fél 2 óráig.

Áruraktári osztály a pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

Zálogház: Király-u. 3. szám alatt.

Betéteket elfogad könyvecskére vagy folyószámlára előnyös feltételek mellett
és azokat rendszerint felmondás nélkül fizeti vissza.

Leszámít váltókat, kisorsolt és egyéb értékeket mérsékelt kamattal mellett.

Jelzálogkölcsonöket készpénzben ad

2004

ház- és földbirtokra

10-60 évig terjedő időtartamra a legelőnyösebb kamat és tőketörlesztési hányad mellett.

Jelzálogkölcsonöket konvertál igen előnyös feltételek mellett és minden ilyen
ügyletet a lehető leggyorsabban bonyolít le.

Értékpapirokat vesz és elad, ezek eladását közvetíti.

Utalványokat állít ki külföldi piacokra.

Árukra előlegel ad készpénzben, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva.

Áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett.

Báró Petrichevich Horváth Arthur
küküllőszéplaki gazdaságában 400
mm. igen szép, nagy keményítő tar-
talommal bíró, vetési célokra alkal-
mas, egészséges

Imperator burgonya eladó

100 klgként 8 koronaért

loco Bonyha vasuti állomás.

Eladó tenyészkánok!

Alant megnevezett ménesgazdaságban szabad kézből
eladaték 50 darab tenyésztési célokra kiválógatott, erős csontozatu, ezidő-
szerint 14 hónapos koru,

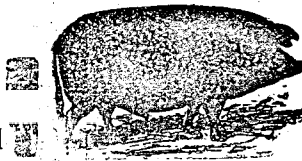
hazai szőke kondorszörü (mangalica) tenyészkán.

A tenyészkánok darabonkénti ára, április hó végéig való átvétel mellett 150 kor.

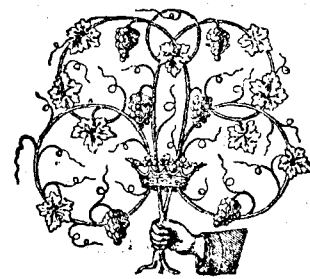
Az eladó tenyészkánok a ménesgazdaság majorjában bármikor megtekint-
hetők és érdeklődőkért — eziránti előzetes megkeresésre — a kolozsbósi vas-
uti megállóhelyre (95. számú órház) fogat küldetik.

Levélbeni megkeresésekre bővebb felvilágosítással szolgál alulírott intézőség.

M. kir. állami ménesgazdaság intézősége, Kolozspuszta u. p. Kolozs.

Szőlőoltványokat

saját telepünkön
termelt, I. oszt.
minőségben, 60
bor- és csemege-
fajban lelkiismer-
etes kiszolgál-
tás mellett
szállít:

Róth Testvérek
szőlőoltványtelepe

Medgyes. Nagyüküllőmegye.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

2683

A legkiválóbb fajú nemesített gyümölcsfák

kaphatók Hoffmann Ignác

Szeged

2689

újszegedi 50 kat. hold területen levő
gyümölcsfaiskolájában.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szőlőtelepítők!

A sikeres telepítés első feltétele a jó anyag és
a kellő alanyfajta alkalmazása!

Ajánljuk: saját termelésű fásoltványainkat, amerikai sima és gyökeres, európai
sima vesszőinket, teljesen kifogástalan elsőrangú minőségben.

Marosmenti Szőlőoltványtelep Szövetkezet.

Központi iroda: Marosvásárhely Széchenyi-tér 52 sz.

Telep: 120 kat. hold területű.

Telefon szám: 3.

Sürgőnycim: Szőlőtelep Marosvásárhely.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

GRAND PRIX PARISI VILÁGKIÁLLITÁS 1900.

KWIZDA FERENCZ JANOS

az osztr.-magy. cs. és kir., a román kir. és bolgár kir. udvaroknak állatgyógyászati czikkeben szállítója, szabadalomtulajdonos, kerületi gyógyszerész

KORNEUBURG-ban (Bécs mellett). 2660. II.

KWIZDA-féle

korneuburgi marhatáppor

Diétikus szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára.

Egész doboz ára 1 korona 40 fillér.

Fél doboz 70 fillér.

30 évnél régebben használják a legtöbb istállóban élvágytalanság és emésztetlenség esetén, továbbá a tej javítása és a tejelés fokozására teheneknél.

KWIZDA-féle sertés-por.

Diétikus szer a hizlalás elősegítésére

Kis doboz 1 K 20 f.
Nagy doboz 2 K 40 f.

Baromfi-por.

Diétikus szer mint póteledel gyöngytyukok, kacsák, libák, hattyúk, fácánok stb. számára. Egy csomag ára 1 korona.

Erőtakarmány

lovak és szarvasmarhák részére 1 db. a 5 étadag 60 fill., ládikával a 50 étadaggal 6 kor.

KWIZDA-féle Pok-tinktúra

lovaknak. Egy üveg 3 K.

Var-kenőcs

lovak és szarvasmarháknak 2 K.

Szétosztató-kenőcs.

Mirigy- és tőgykenőcs. Egy tégely . . . 2 K.

Mosószappan

háziállatoknak. Egy drb 80 fill.

Nyeregzsappan

a nyereg és szerszám tisztítására. Egy doboz 2 K.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve és naponkénti postai szétküldés a főraktár által: Kwizda Ferencz József cs. és kir. udvari száll., kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Wien mellett.

Kérjük gyárunkat meglátogatni.

CEMENTTETŐCSEREPEK, 2681 II.
CEMENTTÜRTŐMBÖK,
CEMENTFALAZÓTÉGLÁK,
cementlapok,
alag és csatornázási csövek, lépcsők,
kerítésoszlopok, határkövek stb. stb.
legelőnyösebben

Dr. GASPARY

GÉPEIN ÉS FORMÁIN

állíthatók elő.

Legújabb ismertetési brosjúra 443 sz. homok, kavics, bányahulladék. salak. stb., értékesítésére díjmentesen.

Különlegességi gép gyár,

Dr. Gasparly & Co Merkranstädt,
Leipzig melletti. (Németország.)

Homokmegvizsgálás ingyen.

Telefon 410.

Winkler József

Telefon 410.

szőlővessző és szőlőoltvány termelő Arad, (Batthyány-utca 11.)
Van szerencsém a t. szőlőbirtokos urak szives tudomására hozni, hogy ez évi terméséből:

1.000,000

kiváló szép, fajtiszta, dús gyökérzetű bor és csemegefajta

szőlőoltvány

ugyszintén nagymennyiségű:

sima és gyökeres Riparia Portalis

szőlővessző kerül eladásra mérsékelt árak mellett.

Árjegyzékkel és bővebb felvilágosítással szívesen szolgál:

Winkler József,

Arad, (Batthyány-utca 11.)

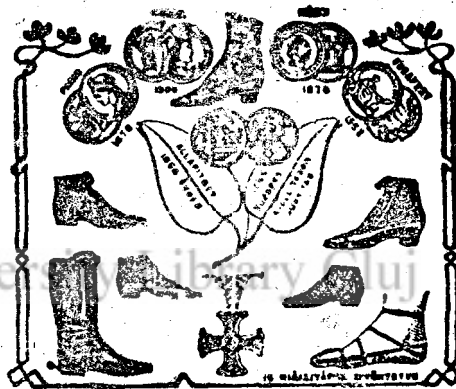
2674

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült

FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy hasznáit, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

2019

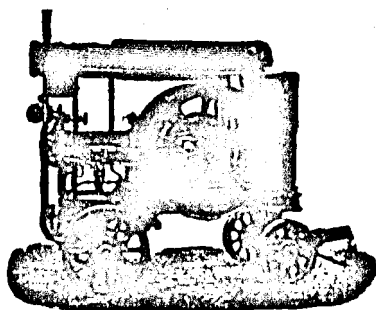
Elsőrendű BENZINLOKOMOBILOK

szolid és erős kivitelben

Warchalowski J. motorgyár magyarországi fiókja

Budapest,

VI., Váci-körút 37. szám.

Gyár:

Wien III., Paulusgasse 3.

Legrégibb speciális motorgyár. 3000 motorunk üzemben.

Kedvező fizetési feltételek. – Költségvetés és mérnöki látogatás díjmentesen.

Fekvő- és állóhengerű benzinmotorok, magasnyomású nyersolajmotorok.

Legolcsóbb bevásárlási forrás nagyban és kicsinyben mindennemű zsákokban, vizmentes takaró és sátor ponyvákban, kötél, spárga és zsinégárakban, lópokrókban és takarókban.

Gáspár Gyula és Társa
zsák-, ponyva és kötéláru kereskedése és kölcsönző intézete

Marosvásárhely,

Kossuth Lajos-u. 14. 2699

Telefon 392.   Telefon 392.

Manilla kéve-
kötő zsinégek
eredeti gyári
árban.

Uradalmi számadások
átvizsgálását elvállalja e téren
nagy gyakorlattal bíró ²⁵⁶⁴
szakember.
 Cim a kiadóhivatalban.

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő **gőzgépek** bármily nagyságban.
Langen & Wolf rendszerű **gázgenerátorok** és **gázgépek** szívó-, világító- és kohó-gázüzem számára.
Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű **gőzkazánok** különböző nagyságban és rendszerben.
Szivattyúk **Worthington** és egyéb rendszerek szerint.
Hűtőtelepek és **jéggyárak**.
Gépberendezések **malmok, téglagyárak, olajgyárak** és **kékfestő-gyárak** részére.
Hydrauliikus sajtók különböző nagyságban.
Borsajtók és **szőlőzúzó**. 2010

500—1500 hold körüli

eladó

Birtokot

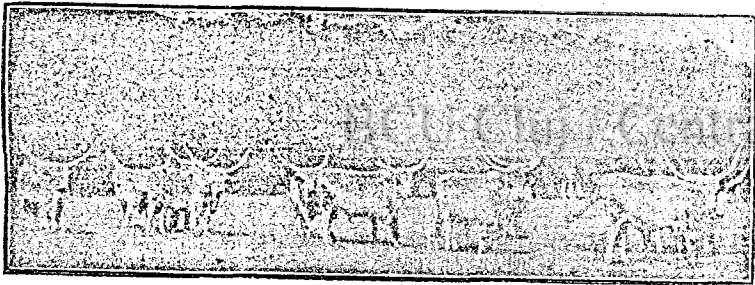
Keresek

Megvételre!

sürgősen. magyarul a vidéken, vasut közelében, parkkal, urilakkal, jó gazdasági épületekkel. A birtok felerészben erdő is lehet.

Sürgős ajánlatokat, lehetőleg direkt, az Erdélyi Gazda kiadóhivatalához kérem „J. H.” jelige alatt beküldeni.

2651

Eladó bikák.

A szentdemeteri javított, gyorsfejlődésű magyar fajta, orsz. törzskönyvezett, hirneves szarvasmarha tenyészet, a növendék bikák és bikaborjukkal együtt, egy év előtt az erdélyi róm. kath. státus által megvásároltatván, annak a Maros folyó mentén elterülő, kitűnő jó minőségű rétek és legelőkkel bíró „Ratnót”-i uradalmában (Kisküküllő-megye) tovább tenyésztetik és pedig a tenyészet megalapítója s eddigi tenyésztője lovag Sperker Ferenc, a státus uradalmi igazgatójának vezetése mellett, teljesen az eddigi rendszerrel és eredménnyel.

Az ország hirnevesebb tenyészetének apaállat regenerátorait eddig a szentdemeteri tenyészet szolgáltattván, a fentjelzett tenyészhely tekintetébeni változás azzal tétetik közhirre, hogy jelenleg és folytatólag **egész éven át beszerezhetők, darabonként 1000 koronától fölfelé**, hatalmas, oszlopszerű végtagokkal bíró, kiváló szép és corecte testalkatu tenyészbikák, amelyeknek sulya 2 éves korban feltétlenül legalább 600 kilogramm, sőt nem ritkák a 700 kilogrammos s azon felüli sulyu példányok is.

Az erdélyi római katolikus Státus radnóti uradalmának intézősége.

2667

A „Sándortelep” Ujvidéken

azonnali vagy tavaszi szállításra, évek óta a legnagyobb elismerésben részesülő **megbízható** terményeit ez idén is megvételre ajánlja és pedig:

Fásoltványokat,

Zöldoltványokat,

Amerikai alanyvesszőket,

Különféle értékes hibrideket,

Európai gyökeres szőlővesszőket,

Európai sima szőlővesszőket, oltási célokra,

Európai sima szőlővesszőket, kiültetésre.

Legjobb és fajtiszta minőségben. Olyan dus választékban, minőt egyetlen hazai telep sem nyújthat. Nagy mennyiségben.

 Jutányos árak mellett.

ADAMOVICH SÁNDOR

szőlőnagybirtokos és a „SÁNDORTELEP” tulajdonosa
UJVIDÉK (Bács-Bodrogmegye).

Képes árjegyzékemet a fajok részletes leírásával, kívánatra ingyen és bérmentve küldöm.

2677